

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vsa leta 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tujje dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

Telefon št. 34.

Dr. Krek v proračunskem odseku.

(Dopis.)

Slovenski poslanec dr. Krek je socialist. Toda ne ugaja mu, hoditi po potih, ki so jih krščanski socialisti iz let 1870. do 1890.: Ketteler, Ratzinger, Rudolf Mayer, Vogelsang in drugi označili. Ti hočejo zamrli, ali vsaj v izumiranju se nahajajo fevdalni, gospodarski in socialni sistem oživetiti in ga spojiti s tehničnimi pridobitvami naše dobe. Krek menda uvideva, da je to teženje neumnost. On bi bil rad nekaj slovenski Neumann. Ta protestantski župnik stoji na temelju Kristovih gospodarskih in etičnih naukov in hoče po teh najti pot do uresničenja precejšnjega števila teženj socialne demokracije. Seveda je istemu srednjeveška fevdaliteta anahronizem, on stoji prav blizu socialno-demokratskega tabora. Naš dr. Krek se pa še ne ve kam deti, lavira in se še ni odločil. Zdaj zajema še iz Vogelsanga, Ratzingerja, Hitzerja, a po največ le iz socialnih demokratov, Marxa, Engelsa in socialnih pisateljev novodobne šole. Mimogrede se zateče k švicarskim in angleškim socialistom, ki vidijo v fužinskih zadrugah ter v konsumnih društvih glavno orožje proletarskega boja, mej tem, ko teži strogo socialno-demokratska smer v prvi vrsti po pridobitvi politične moči. Naši starejši klerikali prisegajo na dr. Kreka, ali ti stari ne vedo, da se v njih ljubljencu kregati dve duši, in da se moderni socialist v njem ne ve kam deti. Posebno ne zapazijo ti nedolžni ljudje, da stoji dr. Krek kot socialist malo že na stališču, s katerega teženja katoliške cerkve v gospodarskih vprašanjih po smeri Vogelsangovi ne smatra opravičenim.

„Zwei Seelen wohnen auch in meiner Brust!“ To se sliši tudi iz Krekovega proračunskega govora. V tem govoru obsoja dr. Krek avstrijske vladne sisteme, ki Slovencev ne vidijo. Vidi se, da bi rad udaril, pa se ne upa; tudi olajševalne okolnosti ima pri roki. Kdor se s socialističnimi vpra-

šanji bavi, mora zadeti tudi na zgodovino gospodarstva ter na kulturno zgodovino. In tu najde glede Avstrije, da je bila dozdej Avstrija po večjem vprežena v voz hirarhije katoliške cerkve. Ta pogled temperira našega socialista v sutani. V njegovem navedenem govoru je nekaj srčnih izdihljajev, ali pravega duška jim govornik ne more dati. Revez je. Vladni krogi pogledajo govornika in nasmejejo se. Lahko to!

Če pogledamo avstrijsko zgodovino od protireformacije naprej do danes, potem najdemo, da so avstrijske vlade le zaradi katoliške cerkve pregnale iz avstrijskih dežel reformacijo, in da so bile, — izvzemši Jožefa II. ter njegovo mater, — vedno v najboljšem sporazumljenju s hirarhijo. Ta hirarhija in posvetna fevdaliteta ste bili vedno v vladi. Še v novejših časih liberalne nadvlade sta imela ta dva činitelja vedno svojo veliko moč. Ta doba pa ni dolgo trajala. 20—30 let ne broji dosti v življenju narodov. — Znano je, da je Avstrija, dasi v najsrečnejši legi, gospodarsko in kulturno močno nazaj za Angleži, Nemci in Francozi. Navadno je že postalo, da novejši ekonomski in zgodovinarji našo državo v jedno vrsto s Španjo in Turčijo postavljajo. Več stoletij novejšega časa, — vsaj tristo let — v katerem so si drugi narodi novodobno delo organizirali, in to na podlagi velikih iznajdb, na podlagi izven cerkve in proti njej razvile se vede in omike, — je bil katoliški kler merodajen in najmerodajnejši ud avstrijskih vlad, bil voditelj razvoja avstrijskega gospodarstva. Ta cerkev je bila lastnica velikankega premoženja, in že to ji je dajalo premoč v državni vladi. Bila je predobra prijateljica družih fevdalnih mogotcev in imela je odločilno besedo v vprašanjih pripravljanja mas narodov do večje omike. To je avstrijska tradicija, ki jo more dr. Krek v mislih imeti, ker druge ni.

Dr. Krek to vse čuti, in to mu sapa zapira. Ali nekaj nepremišljenih stavkov mu le uide. Avstrijska tradicija je taka: „Divide et impera“; naj se narodi mej sabo koljejo, čim hujše, tem bolj za državo; naj se iz-

obrazba mas narodov zavira, naj slabo gospodarstvo še na slabše hodi, glavna stvar je, da so državljani nesložni zaradi kakega koščka mesa, in da niso složni v glavnih gospodarskih in kulturnih vprašanjih. — Pa tu se spomni, da je katoliški duhovnik in olajšalno doda, da so hotele nekatere — seveda klerikalne — vlade drugam kreniti, pa da tega ta tradicija, ki je utelesena v avstrijski birokraciji, ni hotela. Obsodil je dr. Krek s tem seveda tudi sistem svoje cerkve in danes, ko mirno premišljuje o tem govoru, vzdihuje: revež sem, človek more imeti le jedno dušo, v meni pa hočeta bivati dve. In dr. Krek je vedel, da bo Trst izgubljen, in ono krasno, nekdanje slovansko morje, ker ne bo slovanskega ljudstva v mestih v Primorju, Trstu, Gorici, Reki, kjer je že danes Italijan mogočen, in ne okoli teh mest tega slovanskega ljudstva, da bi iz nju prišel slovanski dotok v ta mesta; on vidi poitalijančenje te okolice in gospodarsko hiranje, on morebiti sluti, da bo lačen, a energični Italijan zmogel to slovansko raso na obali morja, a pravi akcent mu ne gre iz grla. Bože moj, zaradi teh par Slovencev se tudi on ne more skregati s hirarhijo svoje cerkve, kateri Lah! v teh pozicijah več štejejo, naravno več šteti morajo, kako ti „scapani“ mali Slovenci! Svojo disciplino, svojo šolo bičati, — tega ne more in ne sme katoliški duhovnik.

Pa Slovenci smo proletarski narod, je dr. Krek vzkliknil in dodal, da smo si pridobili toliko zaslug za vso drugo evropsko kulturo; te zasluge bi nam vsaj v državnem življenju vlade v dobro šteti imele.

Kar ste katoliški kleriki iz nas napravili, to smo; reven agrikulturni narod, ki pošilja do 100 tisoč najboljših ljudi vsako leto v tujino; naše zasluge za kulturo drugih so res velike, ali danes nam nič ne pomagajo in koristijo. Proletarci smo bili in smo danes, in naša kultura le zamore počasi naprej, dasi daje zdajšnji narod ogromne žrtve iz svojega žepa, da si pomaga. Da bi le prej bili vedno tako

postopali. Vaša fevdalna šola je kriva, da smo taki reveži, in vaši klerikalni šoli se imamo zahvaliti, da se danes, iz samega sebe norca delamo, ko vpijemo: za druge smo skrbeli, za sebe pa ne. Čehi so bili na boljši poti. Husitski duh jih je privel na boljše. Bog jim daj dalje dobro srečo.

Dr. Krek, koliko današnjega slovenskega proletarijata leži v tem, da se je naša cerkev v časih odveznin v Avstriji, v letih 1848—1853 tako trdno držala skopuštva družih fevdalcev?

Pa tudi omika našega naroda ne more naprej pravi dr. Krek, in on vidi, da napreduje tujčenje našega naroda. Zgodovina stagniranja omike in tujčenja našega naroda je identična z zgodovino našega gospodarstva v prejšnjih stoletjih in tudi zgodovina od leta 1848 naprej kaže žalostne strani. O da bi vsaj že leta 1848 vse posvetništvo na Slovenskem se od vas klerikov bilo ločilo, danes bi teh 1¼ milijona Slovencev še bilo daleč stran od mrtvaškega odra.

Zgubili smo v najvažnejših obmejnih mestih meščana. Zamenjali smo za te nekaj sto duhovnikov, ki politizirajo; pa smo imeli pri tej kupčiji grdo smolo.

Kak dr. Naumann bi pri reviji, kakor jo je dr. Krek v govoru v proračunskem odseku priredil, bolj odkritosrečno govoril, makar, da ga suspendirajo. Iz Vestfalna, kjer se dober slovenski kmečki človek do mozga izsesava, vpije v „Slovenca“ ta dr. Krek: Dom, ti zanemarjeni južno slovenski dom! Tam v parlamentu pa se le pohlevno dotika stvari, ki so tako globoko rezale in še režejo v telo slovenskega naroda. Seveda, obtožiti bi moral tudi svojo hirarhijo.

Ne moremož drugače; saj je tonzuriran. Obsoditi bi moral visoke cerkvene dostojanstvenike, ki za vladnimi kulisami le koristi cerkve iščejo, vse drugo pa za postransko stvar zmatrajo, a ti bi mu kmalu obesili torbo na usta.

Slovenci imamo vse polno zastopnikov v talarju na Dunaju in v deželnih zborih; ta dr. Krek je še najomikanejši mej njimi

LISTEK.

Pavel Krüger.

(Predsednik republike Transvaal.)

Ko je pred štirimi leti Evropi prišla nepričakovana vest, da je doktor Jameson vdrl v teritorij južnoafričanske republike, je bilo izmed vseh vladarjev civilizovanega sveta ime Krügerja najmanj znano. Od tega časa pa so brezkončna pogajanja angleške vlade s Transvaalom vedno klicala svetu v spomin ime tega predsednika. Čudno pa je, da razun lastne svoje dežele jih je malo, da bi poznali mrcavega diktatorja, kateri vlada svoje priproste državljane Transvaala z večjo, neovrgljivo vlastjo, kakor jo je imel katerikoli vladar iz časa poraza Napoleona I.

Prijatelji Krügerja ga primerjajo Kromvelli, sovražniki pa Machiavelliju. Bistveno je pa mnogo bolj podoben prvemu, nego drugemu, zato ker je pokazal ne enkrat pri srđiti diplomatski bitki svojo silo kot državni tvoritelj, — kar pa ni glavno; — pravi vir njegove oblasti in upliva je, kakor pri prejšnjih puritancih, v njegovi neupogljivi volji, v trdnem njegovem prepričanju, da zaščiti njegov narod previdnost Božja, in v njegovi neupogljivi veri v silo molitve in svetega pisma.

Štefan Ivan Pavel Krüger, — kakor ga nazivljajo s polnim imenom, — se je rodil kot britanski podanik v kapski koloniji leta 1825. v Kolsbergu, v mestu, katero je v sedanjem času v oblasti Burov.

Pred leti so obiskale deželo milijarde kobilic, ki so zatemnile sonce ter uničile vse pridelke. Krüger pa je prepovedal pobijati kobilice, češ „božja volja je, da je prišla nad nas ta nesreča!“

Ko je bil star deset let, je šest tisoč Burov, katerim so teptali zakone in zatirali jezik, razdraženih vsled tega, zapustilo angleški teritorij ter se odpravilo poiskati si zavetišča v deželi, v kateri se je našlo v tistem času samo divjih ljudi in divjih živali. Dvanajstletni deček je bil priča velike zmage Burov pri Vehtkopu in v štirinajstem letu svoje starosti se je že dejansko udeležil ekspedicije zoper Mozelikatsa, znamenitega kafrskega vodjo, katerega sin Lobengula je vladal v deželi Matabelov do naših dnij. V letu ustanovitve republike, v šestnajstem letu svoje starosti je dosegel stopnjo „fieldcorneta“ ali načelnika vojne administracije svojega okraja. To nenavadno odlikovanje je dosegel spričo svoje izredne hrabrosti in sposobnosti v dobi, ko je moral vsak naseljenec z lastnimi rokami braniti svoje življenje. Že takrat si je začel pridobivati mej svojimi someščani poseben

zpliv in veliko slavo, katero uživa še dandanes.

Ko je bil šestnajst let star, ga je poslal oče na polje po vole. Dal mu je seboj malo sestrico in mu ukazal, naj dobro pazi nanjo. Pavel je odgovoril: „Hočem“. Ko se je vračal z voli, ki so bili vpreženi v voz, domov, se je priklatil panter. Voli so se splašili, voz se je prevrnil in sestrica je padla na tla. Pavel pa je skočil na panterja brez orožja ter ga davil vzlic mnogim ranam tako dolgo, da je poginil. Potem je posadil sestrico zopet na voz ter se vrnil domov k očetu, kakor da bi se ne bilo nič zgodilo.

Buri so stanoviten in silen narod, ki je strastno udan sportu. Mogoče je zato, da ima Krüger zahvaliti se za svojo popularnost seboj svoji nenavadni moči in neustrašljivosti. Komaj je izstopil iz otroških let, se je že boril za svoje življenje. Pripovedujejo, da ga je nekdanj na samotnem kraju napadla tolpa 20 oboroženih Kafov. Krüger jih je 7 ubil, vse druge pa pognal v beg.

Vojne 1880. leta se je udeleževal z odliko, tako, da sta njegov pogum in njegova prisotnost duha postala mej pogani prišalovna. Pravijo, da ni Krüger malone prav nič občutljiv za bolečine. Živci njegovi so čudovito krepki. Ko si je v 30 letu svoje starosti ranil prst in zapazil na

njem gangreno, si je hladnokrvno odsekal prvi člen; ko je pa gangrena napredovala, je vzel navaden nož, in si odrezal ves prst. Drugikrat ga je zob tako bolel, da mu ni dal več dni spati. Vzel je žepni nožič in si je z njim izruval bolni zob.

O Krügerju lovcu pripovedujejo nenavadne stvari. Buri imajo običaj pošiljati svoje sinove na lov s puško, in jim dajejo seboj samo tri patrone. Strogo jim je prepovedano, vrniti se domov brez plena, kateri mora zadostovati za hrano za ves dan. V taki špartanski šoli je bil vzgojen tudi Krüger. Stari Buri pripovedujejo čudne in čarobne pripovedi o njegovih jeklenih živcih in o nezmotljivosti njegovega strela. Nekdanj je jezdil po polji in naletel na zdivjanega bivola, kateri se je pognal za njim. Bivol je bil konju že za petami. Krüger pa požene konja, in v najhitrejšem teku se obrne v sedlu, ko je videl opasnost, da ga bivol natakne na roge, pomeri in ga zadene naravnost v sredo čela. Drugi pot je zdivjanega bika potopil s tem, da mu je glavo pod vodo držal tako dolgo, da se je bivol zadušil.

Teči je pa znal Krüger še bolj kakor streljati. Imel je navado, meriti se s profesionalnimi tekači kafrskega plemena. Nekdanj, ko jih je prekosil pri tekovanju, naleti na leva, katerega je ubil s kopitom svoje puške.

(Konec prih.)

in gotovo najpoštenjši, najnesebičnejši, in tudi on ne more niti tedaj, kadar bi hotel. Smo res reven narod! Drugi proletarski narodi vsaj niso tako nemi kakor mi, oni imajo svoje slobodne, ognjevit, glasne zastopnike, ki brezobzirno vso tužno zgodo vino svojih narodov v parlamentih razkrijajo, mi pa nimamo ne jednega takega moža!

V Ljubljani, 22. decembra. Deželni odbori.

Dunajski časopisi poročajo, da se skličejo deželni zbori na 29. decembra. Cesarjev sklicevalni patent, katerega je podpisal še grof Clary, izide jutri v uradnem listu. Doba letošnjega zasedanja deželnih zborov bo daljša. Posebno važno bo zasedanje češkega deželnega zbora, v katerem se bodo nadaljevala pogajanja za spravo med Čehi in Nemci. Sprava se mora vsekakor doseči, sicer tudi bodoče zasedanje državnega zbora ne bo imelo nobenih večjih uspehov. Dokler se ne reši češko vprašanje, ne bo v Cislitvaniji miru. Te dni se vrše v raznih čeških okrajih dopolnilne volitve za deželni zbor.

Aziatske razmere v Srbiji.

Ne le da kraljič Aleksander ni hotel pomilostiti nobenega obsojenega radikalca, še matere in žene obsojencev so začeli sedaj preganjati. Stara mati sumničnega drja. Nikolića je dobila 30 dni zapora, ker se je izrazila o vladi Gjorgjevića neugodno. Soprogo na Dunaju bivajočega bivšega finančnega ministra Vučića so izgnali, ko se je pripeljala v Beligrad v privatnih poslih, že na kolodvoru kakor kako vlačugarico ter jo poslali siloma v Zemun. Ko je njen soprog proti taki surovosti energično protestiral ter se brzojavno pritožil pri ministrskem predsedniku, mu je ta odgovoril, da o vsej stvari ne ve ničesar. Še slabše se je godilo ženi in hčeri nesrečnega polkovnika Nikolića, ki je po nedolžnem v ječi in z njim ravnavajo sili grdo. Nekega dne je prišel k imenovanima damama policijski uradnik, ki jima je ukazal, naj odpotujeta pri tej priči v kraj, kamor je polkovnik Nikolić pristojen. Še perila za posteljo nista smeli vzeti seboj, kajti uradnik jima je dejal, da bo itak ves njih imetek premajhen za sodne stroške. Gospa Nikolićeva je proti konfiskaciji vložila protest. Tudi revno ženo obsojenega sekojskega šefa in urednika „Odjeka“, Stojana Protića, so izgnali iz Belega grada v kraj, kamor je pristojen nje soprog. Z njo je moralo čvetero otrok in 75letni tast. Pa tudi soprogo bivšega ministra Tavšanovića so hoteli iztirati v rojstveni kraj soprogov, toda ona je izjavila, da živa ne zapusti svojega stanovanja. — Znano je, da je vlada odstavila beligradskega župana Štefanovića. Vladni listi so poročali, da je postopal Štefanović pri novem posojilu mesta Beligrada nepravilno. Toda to je nesramna laž. Štefanović je dobil posojilo sam ter se z dotičnimi bankirji dogovoril glede pogodbe. Ali predno je Štefanović podpisal pogodbo, je prišel finančni minister z nesramno zahtevo. Hotel je, da se posojilo mesta izplača njemu, ministru, ter da bo potem finančno ministrstvo izplačevalo mesto posojilo v obrokih. Štefanović je to zahtevo z zaničevanjem odklonil ter podpisal pogodbo brez zahtevane spremembe. Zato je moral Štefanović pasti. Posojilo bi bil — vsaj deloma — vtaknil v žep seveda — Milan!

Vojna v Južni Afriki.

Tako so bili torej že vsi angleški važnejši generali v Južni Afriki tepeni, najprej Withe, potem Methuen, na to Gatacre, potem Buller in sedaj še French. 18. t. m. se je lotil French Burov s svojimi topovi, toda Buri so ga zapodili v beg, mu vzeli več topov ter 200 mož. French je imel nalogo prodirati preko Jakobsdala proti Kimberleyu Methuenu na pomoč; za nekaj časa bo moral French sedaj že mirovati, da se opomore in dobi morda kake pomožne čete. Med tem pa se morebiti odloči usoda Methuena, kateremu se godi tudi slabo. Buri so se namreč polastili Jakobsdala ter se pri Maggersfonteinu močno utrdili. Baj je ima Methuen provianta le za 14 dni. Ker mu niti French niti Gatacre ne moreta na pomoč, je njegovo stališče pač obupno. Izgube generala Bullerja v bitki ob reki Tugeli so bile mnogo večje, kakor se je poročalo spočetka. Izgubil je namreč 2000 mož, 16 topov in 13 voz z municijo in proviantom. Buller bo pač moral počakati, da do-

spe v Južno Afriko še šesta divizija, ter da prevzame Roberts in Kitchener najvišje poveljstvo nad angleško južnoafričansko armado. Novigeneralissimus maršal Roberts odrine šele 29. t. m. v Južno Afriko. Baj je ukazal, naj zbereta generala French in Gatacre svoje čete v De Aaru, kamor dosepe iz Kapstadta tudi general Warren z nekaterimi novimi oddelki. V De Aar se pripelje Roberts in od ondi hoče operirati dalje. „Frankfurter Ztg.“ je dobila iz do- ločilnih angleških krogov obvestilo, da je Anglija v principu pripravljena skleniti mir. V Londonu upajo, da se posreči maršalu Robertsu proti Burom vsaj majhen uspeh, kateri bo Angležem zadoščenje za vse do- sedanje poraze in na podlagi tega uspeha bo potem Anglija predlagala, naj se sklene mir. Položaj je za Angleže tako neugoden, da konfiscira vojno ministrstvo že do ma- lega vse vesti o razmerah v Južni Afriki, tako da sklepajo iz tega tudi najuglednejši angleški časopisi, da je nevarnost veli- kanska.

Dopisi.

Iz Gorice, 21. decembra. (Trgovsko in obrtno društvo za Goriško v Gorici) razposlalo je naslednje naznanilo: 23. novembra t. l. je c. kr. namestništvo v Trstu odobrilo pravila „Trgovskega in obrt- nega društva za Goriško“. Ta dan je po- membem za slovensko trgovino in obrt na Goriškem. Slovenski trgovci in obrtniki na Goriškem so bili, dokler se ni ustanovilo „Trgovsko in obrtno društvo za Goriško“, brez slehernega zastopstva. V „Trgovski in obrtni zbornici“ v Gorici sedé samo zastop- niki italijanskega trgovstva in obrtništva, ki se še nikdar niso brigali v nikakem oziru za svoje sotrgovce in soobrtnike slo- venske narodnosti. In uprav to nas je na- potilo, da smo ustanovili „Trgovsko in obrtno društvo za Goriško“, ki nam bo, dokler ne bodo v „Trgovski in obrtni zbor- nici“ v Gorici zastopali svojemu številu primerno slovenski trgovci in obrtniki, ne- kaka „Trgovska in obrtna zbornica“.

„Trgovsko in obrtno društvo za Go- riško“ ima namen, pospeševati in varovati vse koristi trgovskega in obrtnega stanu v gospodarskem, socialnem in političnem oziru. Hočemo, da se povzdigne trgovina in obrt na Slovenskem v obče, na Goriškem pa še prav posebej. Nadalje se potrudimo, kolikor bode le nam mogoče, da se pospeši ustanovitev slovenske trgovske šole in slo- venske trgovsko-obrtniške banke, to je: ustanovitev dveh zavodov, ki sta conditio sine qua non napredka slovenske trgovine in obrti. Ustanovili smo si pa že informa- cijski bureau, katerega naloga je: obveščati interese iz drugih dežel o stanju trgo- vine in obrti v goriški deželi. Naša infor- macijska pisarna je in bode vedno na raz- polago vsakomur, razume se samo ob sebi, za malo odškodnino, katere se določi od slučaja do slučaja. O njeni skrajni potrebi v Gorici razpravljati, bi bilo odveč; — ne- dostatek slovenske informacijske pisarne v Gorici je občutil skoro vsak slovenski trgo- vec in večji obrtnik na Goriškem. — Daljši delokrog društva pojasnimo v posebni knji- žici, ki izide v kratkem ter ji bode naslov: „Trgovsko in obrtno društvo“.

Opozarjamo pa že sedaj vse intere- sente na naše „Trgovsko in obrtno dru- štvo za Goriško“ ter jih prosimo, da z njim sklenejo trajne zveze, ter da mu bodo pri vsem na pomoč, kakor bode skušalo tudi ono, da vsem zahtevam in prošnjam do- stojno vstreže in ugoti.

Za „Trgovsko in obrtno društvo za Goriško“: Ivan Dekleva, predsednik; Rudolf Konjedic, tajnik; Anton Kri- stan, društveni uradnik.

Iz Gradca, 20. decembra. (Sve- čarija in svečarji.) Bližajo se bo- žični prazniki, ki me spominjajo marsika- tere vesele urice, katero sem prebil doma, na počitnicah, kot dijak. Še pretečeno leto mi je bila usoda mila, da sem smel pre- biti veseli božični čas v krogu svojih dragih, a letos ostanem v tujem mestu sam, — čisto sam. Le spomini, ti ostanejo, ti me bodo kratkočasili in mi bodo zvesti tovariši. Razen veselih ur, spominjam se tudi neke razvade, ki je menda edina v mojem domovinskem gornjegrajskem o k r a j u, in ki je vredna, da se širje raz- ozna, — in silno potrebna, da se odpravi. Sedela sva v vaški gostilni na Šentjanžvo

pretečenega leta s svojim botrom. Pila sva ga pošteno, in medtem so prišli kaki štirje svečarji se priporočevati v imenu sv. N. N. za priložitev k svečam dotični cerkvi. Oštr je dajal po 10 do 20 kr. vsakemu. Rekel je, da traja to po cel teden in da izda do 4 gld. tem nenasitnim svečarjem. Prišel je pa še peti svečar. Isti se je ob- lastno vsedel, dal si prinesiti pol litra vina in pozneje še petkrat steklenico prebarvati pustil, ter pijan na klopi obležal čez noč, kakor mi je gostilničar drugi dan pravil; seveda vse to za kmetove krvave žulje.

In kako je potem doma, ko poberó svečarji po celem okraju? Celo gostijo na- pravi cerkveni ključar tem svečarjem; — od vsake cerkve jih gre namreč 5—6 po- birat. Gostijo se cel dan vsi svečarji, mež- narji, cerkveni ključar z družino vred, po- vabljeni sosedu itd., izpijo po cel sod vina in napravijo navadno polovico nabanega denarja. Kako pa je s svečami, bo marsi- kateri vprašal? Sveč zgori v nekaterih po- družnicah celo leto komaj za 2 do 3 gld., za sveče farnih cerkva pa še posebej na- birajo po soseskah po eden mož, eden fant in eno dekle, od možev, fantov in deklet. Tako pride vsako leto samo za s v e č e (!) vsem cerkvam gornjegrajskega okraja, kakor smo pozneje z botrom in gostilničarjem računili, čez 5000 gold. kmetovih krvavih žuljev. Oj ubogi zaslepljeni kmet, ki še vedno preveč verjameš svojim največjim izkoriščevalcem in ki vse premalo računiš! Ali se ti nič ne zdi škoda teh 5000 gld. svojih krvavih žuljev, da se vsako leto razlete, bogve kam? Ko bi kmetje ta denar vsako leto na kup zlagali, imeli bi že velikansko svoto denarja in bi z obrestmi lahko kupovali sveče za vse cerkve lavantinske škofije.

Vprašamo, po kateri cesarski postavi se sme že itak revni kmet in kočlar tako ne- sramno izkoriščati in slepariti? Najbrž si tako postavlo kar sami napravijo ti rude- llični, obrti kmetovi prijatelji! Zato opo- zorimo tem potom c. kr. okr. glavarstvo Celje oziroma pol. ekspozituro v Mozirji, da stori konec pogubonosni svečariji v gornjegrajskem okraju, ter da vsacega sve- čarja po orožnikih pusti aretirati.

Rodoljub.

Iz Dolenjega Logatca, 21. decembra. Slavno uredništvo „Slovenskega Naroda“! Z ozirom na članek „Iz dol. Logatca“ pri- občen v „Slovenskem Narodu“ z dne 18. decembra 1899. št. 289 blagovolite sprejeti v Vaš cenjeni list v smislu člena 19. t. z. sledeči popravek:

Ni res, da se pečam jaz Ivan Muršec s politiko, ni res, da sem nemškega mišlje- nja, in da pokažem to posebno pri obče- vanji s strankami, ni res, da sem samo- oblastnež, ni res, da se opiram na nekega ljubljanskega visokega finančnega uradnika, in ni res, da prihaja „Slovenski Narod“ v Dol. Logatec ob 6. uri zjutraj, marveč je res, da prihaja z mešanim vlakom ob 12. uri 35 minut ponoči.

Ni res, da me je vodila kdaj bleda luna po neizmernih višavah tako, da mi ni bilo mogoče vrniti se ob času, ko pri- haja poštni vlak.

Ni res, da me je dotični ambulatni uradnik zaman klical, da me ni bilo in da je šla pošta na Rakek.

Ni res, da se je odposlala kedaj cela pošta, osobito pa „Slovenski Narod“, na- menjena za Dol. Logatec, naprej v Rovte ali v Hotederšico ali v Godovič ali pa celo v Idrijo.

Res je le, da se k večjemu kedaj po nesreči kak list primeša k tuji pošti, kar je pa skrajno redka izjema.

Ni res, da je kedaj „Slov. Narod“ vsled moje inicijative premenil svojo turo in jo mahnil dalje proti Godoviču pri Idriji.

Res je, da nimam jaz Ivan Muršec z navadnimi pismi in časopisi ničesar opraviti.

Ni res, da bi se bil jaz kedaj ošabno odrezal: „Ich ber sollt meinen geben, der eurige ist nicht kummen“.

Res je sicer, da nisem naročnik „Slov. Naroda“, nikakor pa ni res, da je to že kaj starega, da mora poštni ekspeditor vtakniti prvi svoj nos v časopise, da manjka radi tega časopisom pogostokrat ovitkov, in da dobi naročnik beletristične liste že vse tako lepo razrezane, da mu je ta posel prihranjen.

Res je edino le to, da sem ud bral- nega društva v Dol. Logatcu, in da le kot tak tu ali tam vpogledam v „Slov. Narod“, ki je naslovljen za to društvo, res je pa na- dalje tudi, da storim to le jako redkokrat, ker mi ne dostaje časa.

Ni res, da sem jaz Ivan Muršec pos- lal kedaj kako brzojavko po vojni pošti v Idrijo.

Ni res, da moj pes Tiras liki živi la- koti po vasi leta.

Da vstreza moj popravek popolni res- nici, sklicujem se tudi na svojega predsto- nika sopodpisanega c. kr. poštarja gosp. Mulleja, kateri že 25 let temu uradu kljub jako težavnih odnošajev vzorno načeluje.

Dol. Logatec, dne 20. dec. 1899.

Mulley m. p., c. kr. poštar, Muršec Ivan
poštni in brzojavni odpravitelj.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko.

(Dalje.)

Brzojavna zalepka naj bi se glede eks- pedicije in manipulacije istotako uredila, kakor brzojavna dopisnica. Razložek od do- pisnice je ta, da je kot pismo zaprta, za 20 besedij namenjena in je 40 kr. poštne plačati. Porabila bi se zalepka, kadar stranke želijo, da je vsebina tajna.

Te novosti je izumitelj dopisnice, go- spod ministerialni svetnik, profesor dr. Herr- mann sprožil že pred nekaj leti. Zbornica posestrima na Dunaju je sprejela pa tudi predlog, da se upeljejo telefonske dopisnice in zalepke. Te bi naj imele isto obliko in isto ceno, kakor brzojavne dopisnice in za- lepke, razpošilja naj se jih tudi kakor prej- nje. Vrže se jih v poštno tržnico in poštni urad jih pošlje bližnji telefonski postaji. Če ima prejemnik sam telefon, tedaj mu vroči telefonska postaja takoj telefonskim potom poročilo. Če pa nima telefona, tedaj pošlje oddajni telefonski urad poročilo javnemu telefonskemu uradu, ki je prejemniku naj- bližji, in ta ga določi po pošti.

Na ta način bi se tudi lahko osebam, ki nimajo telefona, poročalo telefonskim potom.

Ker bi se včasih vsebina teh telefon- skih dopisnic in zalepk hitreje poročala brzojavnim potom, tedaj naj bi se izrečno dovolilo, da se — kakor so že krajevne razmere — taka telefonska poročila pošil- ljajo brzojavnim potom.

Nadalje se želi, da se oddaja priporo- čenih pisem najprej enostavneje uredi. Omogo- čilo naj bi se, da se priporočena pisma od- dajo brez poštne-uradnih oddajnih potrdil v obliki receptisov. Ta pisma naj bi se s pri- merno znamko in z nadpisom „priporočeno“ metala v poštne tržnice, da se potem z njimi kakor z drugimi priporočenimi pismi ravna.

Odsek je mnenja, da bodo ti nasveti, ako se jih izvrši, zelo olajšali promet, in da bodo v interesu trgovine, industrije in obrti; radi tega predlaga: Zbornica naj se pridruži tem sklepom dunajske zbornice posestrime in naj se obrne z vlogo na c. kr. trgovsko ministrstvo, da se isti uresniči. — Predlog se sprejme.

VII. Zbornični svetnik Feliks Stare poroča o vprašanju mestnega magistrata v Ljubljani, če bi se prekajevalci in sušilci mesa v Ljubljani, ker nimajo svoje zadruga, priklopili mesarski zadrugi. V Ljubljani je število obrtnikov, ki se pečajo s prekajeva- njem in prodajanjem suhega mesa neznatno, in zato jim tudi ne kaže radi pičlega šte- vila ustanoviti lastne zadruga. Ker je pa njih obrt soroden z mesarskim obrtom, je torej zelo umestno, da prekajevalci in su- šilci pristopijo k mesarski zadrugi, in da so na ta način tudi uvrščeni v obrtno zadrugo. Odsek nasvetuje torej: Zbornica naj se iz- reče, da se prekajevalci in sušilci mesa v Ljubljani pridružijo mesarski zadrugi. — Predlog se sprejme.

VIII. Zbornični svetnik Jernej Žitnik poroča, da se je podobčina Grahovo obrnila na c. kr. deželno vlado s prošnjo, da se ji poleg dveh že obstoječih živinskih semnje- v še dva dovolita, in sicer dne 21. marca in 15. novembra. Odsek je mnenja, da se sem- nji, ki so zaradi ugodne zveze z vsemi kraji splošno znani, in tudi od inozemskih kupcev dobro obiskovani v interesu živino- reje še bolj pospešujejo, zato predlaga: Zbor- nica naj se v svojem poročilu na ces. kr. deželno vlado izreče za dovolitev naprošenih dveh semnje. — Predlog se sprejme.

IX. Zbornični svetnik Ivan Baumgartner poroča, da je podobčina Rob naprosila ces. kr. deželno vladu za dovolitev štirih živinskih semnjev na leto, namreč dne 4. marca, 1. maja, 5. julija in v mesecu septembru četrtek pred sv. Mihielom. Ustanovitvi teh semnjev ne ugovarja, razun občine Šmarje, nobena druga občina, ki je pri tem udeležena. Odsek smatra lego Roba ugodnim za semnje in se pridružuje priporočilu c. kr. okrajnega glavarstva v Kočevji, zato predlaga: Zbornica naj v tem smislu poroča c. kr. deželni vladi. — Predlog se sprejme. (Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 22. decembra.

— **Osebnost.** Sodni tajnik gospod dr. Janko Babnik je imenovan ministerialnim tajnikom v pravosodnem ministertvu.

— **Deželni zbor kranjski** je sklican na dan 29. decembra. Votiral bo samo budgetni provizorij, potem pa se zopet razide.

— **Slovensko gledališče.** Ker se danes vrši skušnja za večjo opereto „Netopir“, ki pride koj po praznikih na oder, odpade za danes naznanjena predstava. Prihodnja predstava je sv. Štefana dan (torek) dne 26. t. m. „Od stopnje do stopnje“. v četrtek dne 28. t. m. pa se bode predstavljaj prvokrat Shakespearjev „Hamlet“.

— **Redni občni zbor „Naše straže“** se ne bo vršil dne 30. decembra t. l., kakor je bilo naznanjeno, temveč šele meseca januarja prihodnjega leta, ker so se pojavili nepričakovani zadržki. Slovenske časopise uljudno prosimo, da blagovolijo to naznanilo priobčiti. — Načelstvo „Naše straže“.

— **Občni zbor ljubljanske čitalnice.** Narodna čitalnica ljubljanska imela je sinoči v mali dvorani „Narodnega doma“ svoj letošnji občni zbor. Predsednik dr. vitez Bleiweis-Trsteniški omenil je v svojem nagovoru, da je bilo društveno delovanje tudi v pretečenem letu živahno in uspešno ter izreka nado, da bode čitalnica, to najstarejša narodna ognjišče v našem mestu, tudi v prihodnje procvitala, čeravno se je osnovalo nepotrebno konkurenčno društvo („Meščanski klub“). Veselice, katere je čitalnica letos priredila, so vse prav dobro uspele. Velike zasluge za to pridobile so si nekatere narodne dame, na čelu jim gospa dr. Hudnikova, in pa veselilni odbor. Občni zbor izrekel jim je za to svojo zahvalo. Iz poročila tajnika, g. F. Souvana ml. posnamemo, da ima čitalnica sedaj 297 členov, med temi 10 unanijh. Blagajnik gosp. prof. Karol Pirc je poročal, da je čitalnica v pretečenem društvenem letu imela 13.282 gl. 30 kr. dohodkov in 12.495 gl. 69 kr. stroškov, torej 786 gl. 61 kr. prebitka. Predsednikom je bil soglasno zopet izvoljen g. dr. Karol vitez Bleiweis-Trsteniški, v odbor pa naslednji gospodje: inženir Al. Ciuha, odvetnik dr. Matija Hudnik, leknar Milan Leustek, odvetnik dr. Maks Pirc, prof. K. Pirc, ravnatelj „Phoenixa“ J. Prosenc, konceptni praktikant Fr. Skaberné, ravnatelj Iv. Šubic, odv. dr. Fr. Tekavčič in trgovski poslovodja Anton Vrhunc; računskimi pregledovalci so bili izvoljeni gospodje: trgovec Anton Dečman, učitelj Ivan Krulec in deželni koncipist Franc Uršič.

— **Modelov za Prešernov spomenik** je dospelo sedmero. Imena umetnikov nam seveda še niso znana, ker se kuverti še niso odprli, dokler se ne skliče jury. Z obžalovanjem pa smo izvedeli, da so bili trije modeli tako površno pospravljeni v zabojih, da so se na poti poškodovali. Povedalo se nam je pa, da se bodo fragmenti dali sestaviti, tako da ne bode večje škode. Jury bo imelo sejo že tle dni in se potem razstavijo osnutki v „Mestnem domu“.

— **Kranjska kmetijska družba** je sklenila, poslati v Št. Mihiel na južnem Tirolskem pet mladeničev, da se izuče v sirtarstvu.

— **Slovensko posojilništvo l. 1898.** Ravno kar je izšla jako obsežna in vzlic suhoparnosti gradiva vender za vsacega, ki se zanima za narodno gospodarsko razmere, jako poučna knjiga, namreč „IX. Letopis slovenskih posojilnic za leto 1898. Sestavil Franjo Jošt, tajnik in nadzornik „Zveze slovenskih posojilnic v Celju“. Ta letopis, o katerem bomo o priliki še obširneje govorili, obsega izkaze ovseh tistih

posojilnicah, ki pripadajo „Zvezi“. Teh je na Koroškem 20, na Kranjskem 25, na Primorskem 11 in na Štajerskem 35. Poleg izkazov o denarnem prometu itd. teh posojilnic prinaša „Letopis“ tudi poročilo o zavezinem delovanju in nekaj za poslovanje posojilnic važnih vzorcev.

— **Pevsko društvo „Ljubljana“** je v svoji včerajšnji odborovi seji sklenilo, svoj nameravani Silvestrov večer opustiti vsled tega, da se izogne nepotrebni konkurenci bratskemu društvu „Sokola“. Členi društva prirede pa svoje božično drevo v gostilniških prostorih „Novega sveta“ na Marije Terezije cesti in sicer v nedeljo, dne 24. t. m. Zajedno se javlja, da priredi društvo prihodnjo maskarado dne 4. februarja v „Narodnem domu“, kar naj blagovolijo bratska društva v poštrev jemati.

— **Rok, v katerem se iz prometa vzame bakreni drobiž po 1 in 1/2 krajcarja.** C. kr. finančno ministertvo je trgovski in obrtni zbornici naznanilo, da je podaljšanje z ukazom z dne 9. junija 1897, drž. zak. št. 135, določenega roka, do katerega sme bakreni drobiž po 1 in 1/2 kr. v prometu ostati, nemogoče in to zaradi tega, ker je bil ta rok po dogovoru s kraljevim ogrskim finančnim ministertvom določen in se tedaj enostransko spremeniti ne more. Tudi je v interesu urejenega denarnega razmerja, da niso denarji raznih vrednot istočasno v prometu. C. kr. finančnemu ministertvu tedaj ni mogoče kralj. ogrskemu finančnemu ministertvu izraženo željo predlagati. Zato je tem manj povoda, ker je bil rok, v katerem naj se navedeni drobiž iz prometa vzame, zadostno dolg in je finančno ministertvo to opetovano razglasilo. C. kr. finančno ministertvo tudi omenja, da bi mu bilo v posebno zadoščenje, ko bi kranjska zbornica s primernim poukom delovala na to, da bi se omejnjeni drobiž po 1 in 1/2 krajcarja, kateri je še v prometu in katerega morda občinstvo namenoma hrani, v še odprtem roku, to je do dne 31. decembra tekočega leta pri c. kr. blagajnicah zamenjal, ker pozneje to ne bo mogoče.

— **Snežni plazi.** Cesto Trbiž Rabelj so snežni plazovi popolnoma zasuli. Rabeljski župnik se je bil na saneh odpeljal v Trbiž, malo predno so se plazovi vdrli. O njem sedaj ni glasu in domneva se, da ga je plaz zasul. Tudi bovške poštni sani so bile v nevarnosti. Plaz jih je vrgel v Žlizo, a postiljonu se je posrečilo, da se je rešil.

— **Potresajte hodnike!** Ker zmrzuje, so tla jako gladka in mnogo ljudi je padlo te dni na cesti, ker nekateri gospodarji in hišniki ne potresajo hodnikov ob svojih hišah s peskom ali s čim drugim. Želeti je, da se gleda strožje na to, da se izpolnujejo policijski predpisi natančno. Da bi si ljudje poškodovali svoje ude, ker so nekateri hišniki preleni ali gospodarji skopi, to vendar ne gre!

— **Ogenj na državnem kolodvoru.** Danes ponoči okoli 3. ure je naznanil čuvaj na Gradu s strelom, da gori v bližini mesta. Gorela je na državnem kolodvoru v Šiški baraka lampistov. Ogenj je nastal v baraki na doslej neznan način in se je hitro razširil, ker se je vnel petrolej, katerega je bile 10 klg. v baraki. Ogenj so pogasili delavci s snegom. Ljubljanski gasilci so se odpeljali z vozom na gorišče, toda so se med potjo vrnili, ker se jim je povedalo, da je ogenj že pogašen.

— **Burja v Trstu** je tako strahovita, da je v pristanu ustavljeno vsako delo. Izkrcevanje in vkrcevanje je popolnoma nemogoče.

— **Zdravstveno stanje v Ljubljani.** Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 10. do 16. decembra kaže, da je bilo novorojencev 28 (=41.58‰), umrlih 17 (=25.24‰), mej njimi jih je umrlo za različnimi boleznimi 17. Mej njimi je bilo tujcev 7 (=41.1‰), iz zavodov 7 (=41.1‰). Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer za škrlatico 2, za vrtico 1 oseba.

— **Popravek.** V včerajšnji notici „Zimski šport“ naj se pravilno čita „smuče“ namesto „smrči“.

* **Ponesrečeni otroci.** Na Dunaju se je dogodilo sedaj v kratkem času več nesreč, česar je većinoma kriva huda zima in pa malomarnost starišev. Tako je pustila nedavno kočijaževa žena Neža Trimmel svojo štiriletno hčerko Marijo in dve in pol-

letnega Ferdinanda sama v sobi; ko se je čez „pol ure“ vrnila, je našla Marijo v kuhinji vso sežgano. Vnela se ji je pri železni peči oblekica ter je zgorela, predno je prišla pomoč. Ferdinandu pa se ni nič zgodilo. Tudi triletna Marija Musil se je v odsotnosti svoje tete Marije Wacławek igrala z vžgalicami. Zažgala si je obleko ter zadobila tako hude rane, da bo gotovo umrla. — Dva meseca starega Ivana Dobrava pa so našli zjutraj v postelji svoje matere mrtvega. Sumi se, da ga je mati v spanju poležala. — Nadalje so umrli nagle smrti še trije drugi majhni otroci.

* **Chamberlain** — častni doktor. Angleški drž. tajnik Chamberlain je bil dne 18. t. m. v Dublinu na Irskem promoviran v seji senata „Trinity-Collega“ častnim doktorjem prava. Prejšnji dan pa je dobil Chamberlain vest, da je Buller premagan. Vesela ta promocija ni bila!

* **Burska generalica na bojišču.** Generalica Joubert je odšla s svojim možem, ki je višji poveljnik Burov, zopet na boj. Izpostavila se je vsem neugodnostim vojne ter pokazala izredno junaštvo in vztrajnost. Joubertka zna imenitno streljati, toda na bojišču se bavi le z ranjenci in bolniki. Bila je že večkrat v smrtni nevarnosti, a to je ne straši. Joubertka je prava Burka, junaška, zvesta žena ter usmiljenega srca.

* **Porotniki so preklicali svojo razsodbo** v Nov. Sandecu. Neka Zofija Olszowska je bila radi umora svojega otroka obsojena na smrt, ker so jo proglasili porotniki krivo. Sedaj pa so pisali predsedništvu sodišča ugovor, da niso mislili, da bi bila Olszowska obsojena na smrt, in da zato svojo obsodbo preklicujejo.

* **Strašna ženska.** Nedavno so prinesli listi vest, da so v Stockholmu zaprli Saro Lund radi umorov. Preiskava je do gnala, da ima celo smrt dveh sorodnikov na vesti. Najprej je zastrupila taščo, potem je zamesila v testo stekla ter s takim kruhom umorila lastnega soproga, na to je zažgala bratovo hišo, da je v plamenih poginil njen brat. Med tem se je zaljubila v nekega oženjenca. Ker ji je bila njega žena na poti, je šla Sara Lund k nji, vrgla ji okoli vratu vrvico ter jo skušala zadaviti. Toda to se ji je ponesrečilo. Napadenka se je morilke rešila ter jo naznanila oblasti, ki jo je zaprla.

* **Razžaljeni tenori.** V Newyorku se je agent bivšega tenorista de Retzkeja izjavil, da odkar je zapustil Retzke Granovo opero, sploh ni več nobenega pravega tenorista. Vsled te izjave so tenoristi Alvarez, Saleza van Dyck, Dippel, in Salgnac zahtevali, da jim da agent zadoščenje. Končno sta se tenorist Saleza in agent, imenom Nevers, domenila, da se bode ta dvobojevala v Parizu. Na dvoboju se baje dokaže, da je še dovelj tenoristov, ki znajo kaznovati predrzne agente!

* **Velikanska pravda** se bo vršila te dni pred porotniki v mestu Sassari na Sardiniji. Okoli 400 ljudij iz najboljših krogov je obtoženih — razbojništva. Ropali so na cesti, ubijali ljudi ter živeli veselo od „zasluzka“. Obteževalnih prič bo zaslišanih 900, branitelji pa so prijavi li nad tisoč takih prič, ki bi imele dokazati nedolžnost obtožencev.

* **Grozno pismo.** Nekje je izročila neka gospa svojemu soprogu pismo ter ga prosila, naj ga prečita šele v svojem uradu. Začuden soprog je vzel pismo in šel naglo v svojo pisarno. Tam je čital soprogino pismo: „Prisiljena sem, da Ti pišem to-le pismo, ki Te bo gotovo užalostilo. A moja krivda ni. Ti pa si moj mož, in dolžnost mi je, da Ti povem vse, naj se zgodi potem karkoli. Ves teden sem vedela, da mora priti ta trenotek, in bala sem se ga silno. Toda pomagati ne morem. Zgodi se, kar je Božja volja! Dalje ne morem molčati. Rotim Te, da mi odpustiš in prenašaš z menoj vso nesrečo...“ Možu je stal že mrzel pot na čelu. Kaj se je zgodilo? Ali se mu je izneverila ali se je usmrtila? Groza! Trepetaje je čital dalje: „Premoga nimam prav nič več. Bodi tako dober in naroči ga nemudoma! Gotovo sem Te prosila za premog vsaj desetkrat, a vedno si pozabil! Zato Ti sedaj pišem...“ To pot soprog ni več pozabil premoga.

Književnost

— „Život“. Te dni izide prva številka glasila hrvatskega umetniškega društva s

slikami hrvatskih slikarjev in reprodukcijami izvornih kipov. „Život“ bo imel več umetniških prilog, bo prinašal moderno leposlovno gradivo, esaje in razprave o vseh strokah umetnosti. V prvi številki bodo prispevki Kranjčevića, Borotha, Kozarca, Vidrića, Matoša, Nikolića, dr. Tresić-Pavičića, dr. Miletića, dr. Andrića, dr. Dežmana, nadalje Vl. Bukovca, R. Frangeša, Ivekovića in B. Csikoša. Zbornik najmoderneje oblike bo stal na leto 12 kron, s poštno pošiljateljico 14 kron. Naroča se: Revue „Život“, Zagreb, Vseučiliški trg 3.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj 22. decembra. Glede sestave novega ministertva je bilo v zadnji uri sklenjeno, da naj ima povsem viden značaj provizornosti. To pa s posebnim ozircm na okolnost, da si bo pomagalo s § 14., kar utegne obuditi mnogo nevolje, vsled česar ni želeli, da bi javno mnenje mislilo, da ostane vlada kaj dlje časa na krmilu. Wittek vsled tega ne postane ministrtski predsednik, nego prevzame samo vodstvo ministrskega predsedstva. Poleg njega bosta samo še dva ministra v kabinetu, namreč domobranski minister Welsersheimb in minister za Galislo Chłędowski. Vsa druga ministrtva bodo opravljali samo voditelji. S tem se hoče jasno pokazati, da je nova vlada jedino le likvidacijsko ministrtvo, in da nima nikake politične naloge.

Dunaj 22. decembra. Wittek je bil danes zopet sprejet v avdienci pri cesarju. Imenovanje novega ministrtva je izvršeno in se razglasi jutri v uradnem listu.

Dunaj 22. decembra. „Wiener Zeitung“ prijavlja cesarski patent z dne 19. decembra, s katerim se sklicujejo deželni zbori češki, gališki, gorenjeavstrijski, dolnjeavstrijski, solnograški, kranjski, koroški, štajerski, moravski in šlezijski na dan 29. decembra. Ostali deželni zbori, mej njimi tudi vsi trije primorski, se skličejo šele po novem letu.

Dunaj 22. decembra. Novi ravnatelj cesarjeve kabinetne pisarne Schiessl je bil včeraj zaprisežen.

Dunaj 22. decembra. „Novoe Vremja“ je priobčilo proti „Neue Fr. Presse“ naperjen članek, kateri je obudil v političnih krogih veliko senzacijo. Minister zunanijh del grof Goluchowski je bil dal po „N. Fr. Pr.“ razglasiti, da je ruska vlada vsled njegovega posredovanja zavzela napram Srbiji prijazno stališče. Na to mu je dal grof Muravjev v „Nov. Vr.“ tak odgovor, da si ga zapomni. „Nov. Vr.“ izjavlja, da je „N. Fr. Pr.“ pisala očitno neresnico. Stališče Rusije napram Milanovi Srbiji se ni čisto nič izpremenilo in Rusija ne misli imenovati poslanika v Beleggradu, da ostane to razmerje vidno. Posredovanje avstrijskega ministrtva zunanijh del v Petrogradu je bilo popolnoma brezuspešno. Ako se Rusija direktno ne vtika v srbske razmere, ima v to svoje posebne vzroke, nikakor pa ni tega smatrati za dokaz, da odobrava, kar se godi v Srbiji, in da je s tem zadovoljna. Značilno je, da so vsi dunajski listi razen jednega to senzacionalno izjavo popolnoma zamolčali. Jediní „Tagblatt“ jo omenja. „Tagblatt“ prijema Goluchowskega izredno ostro. Pravi, da je ta odgovor podoben blamaži tako, kakor jajce jajcu. Vest, da je vsled intervencije Goluchowskega ruski kabinet premenil svoje stališče napram Srbiji, je zamogla samo s privoljenjem Goluchowskega priti v liste, zato pa mora neprijazna zavrnitev grofa Muravjeva napraviti toliko trpkelji utis. Kar piše „Nov. Vr.“, je očitna zavrnitev in jako čuden komentar Goluchowskega zatrdjevanja, da vlada mej Avstrijo in mej Rusijo popolno soglasje glede vseh balkanskih vprašanj. Iz izjave ruskega lista se vidi, da tega soglasja nikjer ni. Na srečo živi še delegacija, in upati je, da se bo tam stvar primerno pojasnila.

London 22. decembra. Glasom uradnega izkaza je Buller v bitki ob reki Tugela izgubil 1100 mož.

Poslano.

Na dopisu s Tolminksega v „Gorici“ od 19. t. m. št. 23 podpisanemu Josipu Kenda, v katerem se imenuje moja oseba nič manj nego 18krat, ki je tudi v društvenih stvarnih izjavah izdal osebe, le sledeče: „Na polje časnikarske polemike in osebnosti me ne zvabiš, prijatelj, nikdar.“

And. Vrtovec.

Darila.

Na Vrhnikih so se odkupili v korist družbe sv. Cirila in Metoda od voščil za praznike in novo leto sledeči gg: dekan Gantar in kaplana Bernik in Karlin ter rodbine: Brilaj-eva, Grudnova, Gab. Jelovšek-ova, Maks Jelovšek-ova, Kotnik-ova v Virdu, Korenčan-ova, Leustik-ova, dr. Marolt-ova, Teršar-jeva, Ivan Tomšič-eva, Mihael Tomšič-eva, Vidic-eva in dr. Weibleva.

Telegram!

Gospodu Juliju Schaumann-u, lekar-narju v Stockerau-u.

Prosim, pošljite mi semkaj po poštenu povzetju 12 škatlic Vaše želodčne soli.

Graf Batthyany.

Ikerar, dné 11. avgusta 1899.
Dobiva se pri izdelovalstvu, dežel-nemu lekar-narju Juliju Schaumann-u v Stockerau-u, dalje v vseh renomiranih le-karnah tu- in inozemstva. Cena škatljici 75 kr. Manj nego 2 škatljici se ne pošlje.

Odvajalno

Cascara Sagrada Malaga vino.

Cenj. gosp. M. Leustek, lastnik deželne lekarne v Ljubljani.

Kot najboljšo odvajalno in slize raz-tapljačo sredstvo priporočam vsakomur Vaše izvrstno Cascara Sagrada Malaga vino, ker sem se o njega izrednosti prepričal. Prosim torej še 1 steklenico po poštenu povzetju. (20—51)

Ferd. Močvin, posestnik.

Meteorologično poročilo.

Vikina nad morjem 506-2 m. Srednji srčni tlak 736-0 mm.

Dec	Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra v mm.	Tempera-tura v °C	Vet-ovi	Nebo	Padačina v 24 urah
21.	9. zvečer	746.7	-8.4	p.m. jvzh.	del jasno.	
22.	7. zjutraj	746.8	-8.6	p.m. jug	del jasno	
	2. popol.	747.0	-6.2	sr. jug	del oblak.	1.4 mm

Srednja včerašnja temperatura -8.7°, nor-male: -2.2°.

Dunajska borza

dné 22 decembra 1899.

Skupni državni dolg v notah.	98	gld.	55	kr.
Skupni državni dolg v srebru.	98		25	
Avstrijska zlata renta.	115		30	
Avstrijska krona renta 4%.	98		25	
Ogeraka zlata renta 4%.	115		40	
Ogeraka krona renta 4%.	94		40	
Avstro-ogerske bančne delnice	921		—	
Kreditne delnice.	372		—	
London vista.	121		37 1/2	
Nemški drž. bankovci za 100 mark	59		07 1/2	
30 mark.	11		81	
30 frankov.	9		66 1/2	
Italijanski bankovci	44		70	
C. kr. cekini	5		72	

Vse vrednostne papirje preskrbuje BANKA MAKS VERSEC, Ljubljana, Selenburgove ulice 3. Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5—10 gld.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1899. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. **Proga čez Trbiž.** Ob 12. uri 5 m. po aoti osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Ansee, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. zjutraj osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, čez Amstetten na Dunaj. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih v Linc. — Ob 11. uri 50 m. dopoldne osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoldne osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Pizenj, Marijine vane, Hcb, Franzove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. — **Proga v Novo mesto in v Kočevje.** Osobni vlaki: Ob 6. uri 54 m. zjutraj, ob 1 uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano** juž. kol. **Proga iz Trbiža.** Ob 5. uri 46 m. zjutraj osobni vlak z Dunaja via Amstetten, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlo-vih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Solnograda, Linca, Steyra, Ausseea, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 11. uri 17 m. dopo-ludne osobni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Lienca, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popoldne osobni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfesta Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osobni vlak z Dunaja, Solnograda, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pon-tabla. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih iz Linca. — **Proga iz Novoga mesta in Kočevja.** Osobni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane** drž. kol. v **Kamnik.** Ob 7. uri 23 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 10 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano** drž. kol. iz **Kamnika.** Ob 6. uri 55 m. zjutraj, ob 11. uri 8 m. popoldne, ob 6. uri 10 m. zvečer. (1206)

Firm. 258.

Einz. I.—73.

Oklic.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem nazna-nja, da se je v tusednem trgovskem registru tvrdka

„Michael Kavčič, Dampfsägebäcker und Holzhändler in Gottschee“ (2297)

izbrisala.
C. kr. okr. sodišče v Rudolfovem odd. III., dné 12. decembra 1899.

Lekarna Piccoli v Ljubljani

priporoča

svetli, medicinalno-parni jetrni tran najboljše znamke

ki naj se ne zamenjuje s slabodisječimi, zoperni okus imajočimi kmetijskimi trani, ker se je vsled obilnega lova ugodno moglo nakupiti, po nasled-njih izdatno znižanih cenah: Steklenica z okolu 1/2 kilo vsebine 40 kr., 10 steklenic 3 gld. 50 kr. Pošilja se proti poštenu povzetju. (2121—5)

Usojam si uljudno naznanjati vsem vele-spoštovanim vinskiim trgovcem in kré-marjem, da imam v **Rovinju (Ro-vigno)**

veliko zalogo

istrijsanskega vina

to je:

Refoško, teran in beli moškat

lastnega pridelka iz najboljših istrijskih vin-skih leg.

Na zahtevanje pošljem vzorce s svojo primerno nizko ceno.

S spoštovanjem

Ivan Dodič.

(2238—2)

Gričar & Mejač

Ljubljana

Prešernove ulice št. 9

in Sv. Petra cesta št. 4

prodajata (2136—6)

vse v zalogi nahajajoče se konfekcijske predmete po znižani ceni.

Za božič

priporoča

Rudolf Kirbisch

slaščičar v Ljubljani, Kongresni trg

svojo bogato izber nakitov za božična drevesca v razno-vrstni izvršitvi, dalje mandolato, medenjake, poprnjake.

Najfineše čajno pecivo, vinske biškote, čokolade, čaj, rum, konjak, kakao, suhor itd. Najfineša desertna vina, pristne likerje, pince, šarklje.

Namizna vina iz c. kr. dvorne kleti na Dunaju.

Vse jestvine se izdelujejo doma.

Vnanja naročilo se izvršujejo točno.

Ceniki na zahtevanje brezplačno.

Naznanjam, da sem prevzel od „Národne Tiskarne“ v Ljubljani v izključno razprodajo Jurčičeve zbrane spise, potem letnike in posamezne šte-vilke „Ljubljanskega Zvona“ in vse one knjige, katere so izšle v založbi „Národne Tiskarne“. — Te knjige so:

Josipa Jurčiča zbrani spisi, zvezek I. do XI., broširan à 60 kr., elegantno vezan à 1 gld.
„Ljubljanski Zvon“, letniki II., III., V., VI., broširan à 3 gld., vezan v Bonačeve platnice à 4 gld. 20 kr.; — letniki VII. in VIII., broširan à 4 gld., vezan v Bonačeve platnice à 5 gld. 20 kr.; — letniki od IX. do XVIII., broširan à 4 gld. 60 kr., vezan v Bonačeve platnice à 5 gld. 20 kr.
Posamezne številke „Ljubljanskega Zvona“ po 40 kr.
Zbirka zakonov. I. Kazenski zakonik, ve-zan à 3 gld.
Zbirka zakonov. II. Kaz. pravdni red, vezan à 2 gld. 80 kr.
Zarinkovi zbrani spisi. I. zvezek, broširan à 50 kr.
Dr. Nevešekdo: „4000“. Povest, broš. à 50 kr.
A. Aškerc: Izlet v Carigrad, broš. à 20 kr.
Po znižani ceni priporočam: Fran Kocbek, Pregovori, prilike in rekl. Prej 50 kr., sedaj samo 30 kr.

Sprejemam tudi naročila na vse modne žurnale, na vse do-mače in tuje časnike ter knjige.

L. Schwenntner

knjigotržec

V Ljubljani, Dvorni trg šte. 1.

Lastnina in tisk „Národne Tiskarne“.

Praktična božična darila

violine, citre, kitare, stoječi notni pulti, harmonike, tamburice, mandoline, ariston in helikon za vrtili, večji in manjši glasbeni stroji, ki sami svirajo (simfonioni), dobro ohranjeni preigrani klavirji z močnim glasom (2270—5)

prodajalnica glasbil, Selenburgove ulice 1.

Friderik Hoffmann

urar na Dunajski cesti

priporoča za (2272—3)

Božična in novoletna darila

ure v največji izberi.

Novosti

v salonskih garniturah, v broncu, lesu in porcelanu.

Generalno zastopstvo: A. Motsch & Comp., Dunaj, I., Lugeck 3.

Jako priporočljiva

priklada k Božičnim darilom:

Doering'ovo milo

3 SOVO.

vloženo v krasnih kartonih, v katerih vsakem so 3 komadi mila.

V Božičnem času povsodi na prodaj brez povišanja cene.

Prodaja na debelo v Ljubljani: Anton Krisper, Vaso Petričič, Avgust Auer. (2202)

Izdajatelj in odgovorni urednik: Josip Noll.